

Hálek, Vítězslav
Vybrané básně

PG
5038
H25
A17
1912

LEK.

VYBRANÉ BÁSNĚ.

ŽEŇ Z LITERATUR. SVAZEK XXXVII.
MLADÝM ČTENÁŘUM VYDÁVÁ JAN
LAICHTER, REDAKCÍ VÁCLAVA TILLE.
V PRAZE 1912. □□□□□□□□□□

Za 30 h

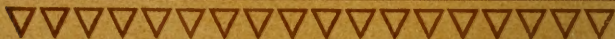
ŽEŇ Z LITERATUR.

Mladým čtenářům vydává Jan Laichter.

Pořádá V. TILLE.

Dosud vyšly a lze obdržeti:

1. **Maupassant:** Provázek. — Na moři. — Chata. — Láska. Za 40 h., váz. 70 h.
2. **Turgeněv:** Běžin luh. — Křepelka. — Rozhovor. — Almužna. Za 40 h., váz. 70 h.
3. **Maeterlinck:** Roj. Za 40 h., váz. 70 h.
4. **Wilde:** Šťastný princ. — Sobecký obr. — Věrný přítel. Znameníť raketa. Za 50 h., váz. 80 h.
- 5.-6. **Homéros:** Příhody Odysseovy. Za 90 h., váz. K 1-20.
7. **Erben:** České povídky. Za 80 h., váz. K 1-10.
8. **Němcová:** Divá Bára. Za 30 h., váz. 60 h.
9. **Říha:** Bajky. Za 40 h., váz. 70 h.
10. **Němcová:** Chudí lidé. Za 40 h., váz. 70 h.
11. **Němcová:** Chyže pod horami. Za 20 hal., váz. 50 hal.
12. **Němcová:** Pan učitel. Za 20 h., váz. 50 h.
13. **Stifter:** Křišťál. Přeložil Jan Satranský. Za 50 h., váz. 80 h.
14. **Dostojevskij:** Hošík u Ježíškova stromečku. — Stoletá. — Mužík Marej. — V panském ústavě. — Povídka o kupci. Za 40 h., váz. 70 h.
15. **Němcová:** Čertův švagr. — Neohrožený Mikeš. — O Nesytovi. — Silný Ctibor. Za 30 h., váz. 60 h.
16. **Hory.** Napsali: J. Čermák, V. Dvorský, V. Jandl a V. Tille. Za K 1-50, váz. K 2—.

HÁLEK.

VYBRANÉ BÁSNĚ.

ŽEŇ Z LITERATUR. SVAZEK XXXVII.
MLADÝM ČTENÁŘŮM VYDÁVÁ JAN
LAICHTER. REDAKCÍ VÁCLAVA TILLE.
V PRAZE 1912. □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

P6
5038
H25 A17
1912

Tiskl Albert Malif na Král. Vínohradech.

1.

Přeněžným jara dotknutím
se matkou stala země;
již pučí poupě panenské
a ptáček zpívá jemně.

Potok se v písních roztopil,
i kvítku řeč je dána,
láskou se růže zarděla,
jak jasné slunce z rána.

Buď požehnána tisíckrát,
žes hnula srdcem ve mně;
Tys ve mně k světlu zbudila,
co tušil jsem jen temně.

V mých prsou sladká bolest bdí —
z ní pučte, milá kvítka,
již spějte, písně, z řader ven —
jsteť mojí lásky dítká!

2.

Přilítlo jaro z daleka
a všude plno touhy,
vše tlačilo se k slunci ven,
že snilo sen tak dlouhý.

Vylítly z hnízda pěnkavy
a drobné děti z chýše,
a pestré kvítí na lukách
přesladkou vůni dýše.

Z větví se lístek tlačí ven
a ptáčkům z hrdla hlásky,
a v nádrech v srdci mladounkém
tam klíčí poupě lásky.

...

3.

Stráň pukla v lilie bílé,
jak když napadne sních,
mé duši tak to je milé,
snad vykvětla mně z nich.

Stráň bílá v lesku se mihá,
jak nevěsta v svůj den,
má duše v křídla se zdvihá
a chce k té stráni ven.

Kol stráně větérek vlaje,
jak když tam k tanci zvou,
v mé duši všechno už hraje —
snad našla družku svou.

Vyběhla bříza běličká,
jak ze stáda ta kozička,
vyběhla z lesa na pokraj,
že prý už táhne jara báj.

Vyběhla jako panenka,
tak hebká a tak do tenka,
že až to lesem projelo
a vše se touhou zachvělo.

A táhne šumem jara báj,
vzduch jak na housle, na šalmaj,
vzduch samá vůně, samý květ,
a mladý úsměv celý svět.

Hned každý strom zelený šat
jme svátečně se oblíkat,
a každá haluz, každá snět
chce novou řečí rozprávět.

A jak by k hodům zavolał,
přilítli hosté z blíž i dál,
a za den, za dva širý kraj
a celý svět byl jara báj.

5.

Den májový, jak ze zlata,
stráň po srdce až zahřáta,
po ní si ptáček pěnká jen :
„Den májový, jen pojdte ven!“

A co jen zve se kytičkou,
už běží s zlatou hlavičkou,
však též, co ani nekvěte,
vybíhá přes prah z doupěte.

Dva stíny mušek s bzukotem,
k nim lašfovičky mihotem,
a kolčavka, ta bělrouchá,
ta kouká jen a poslouchá.

A teď, jak puklé poupátko,
jde modrooké děvčátko,
to sedne, v dál se zadívá,
a slunce v květ je zahřívá.

A nedaleko s kamena
ještěrka šustne zelená,
a ptáček pěnká v plesání :
„Jsme na výsluní, na stráni.“

Jabloň v květu ! Po větvičkách
pěnkava se prochází,
v drobném hnízdě čtyry krčky,
každý matku provází.

Vrcholkem se větřík houpá,
větve v teplém oddechu,
a dva kvítky pozvedly se
v třepotu a pospěchu.

Světlo po listech se krade,
kam si sedne, pozlatí,
čtyry krčky vypnuly se —
„Hleďme, my jsme bohatí!“

Sousedního stromu čermák
přines' velkou novinu:
stará sedla na vajíčka,
bude mít rodinu.

Čtyry krčky poslouchají,
větřík ani nedutá —
květy prší na mou hlavu
a má duše pohnutá.

///

7.

Žitné pole, žitné pole,
jak to zraje vesele!
Každý klásek muzikantem,
klasů jak když nastele.

Hedbávným to šatem šustí,
větřík v skočnou zadupe,
slunce objímá a líbá,
jen to v stéblu zalupe.

Za motýikem včelka šeptem,
zda kdo v chrpě nevězí,
a ten cvrček posměváček
s křepeličkou pod mezí.

Žitné pole, žitné pole,
jak to zraje vesele!
A má mysl jako v tanci,
jak když písni nastele.

...

Po větru starý bodlák
se klátí v kratochvíl;
„Má úcta, sedmikrásy,
rád bych se oženil.“

A sedmikrása smíchem
až k zemi dopadá,
hlavou a rukou kývá
a družkám rozkládá.

Pan bodlák chudě prázdní
svých mravů raneček:
„Nuž prosím, krásné dámy,
tak malý taneček.“

A po větru se chlubí:
„Čest pro vás nelichá;
mám tělo jako ježek,
jen hlava pelichá.“

Tu sedmikrásky smíchem
až slzy vyroní —
pan ženich dělal dojem
a byl jak na koni.

Kraj beze zvuku, sněhem kvete,
svět velká sněhu lučina,
v sněhu se černá nahé proutí,
jím táhne sýkor družina.

To bludných sýkor sykotání
mou duši smutkem proletí:
to tedy vše, co na nás došlo
z dob nejkrasšího podletí!

To tedy vše, co zbylo roku
po nesmírné té radosti,
po květech, tisícere písni,
po nadšení a mladosti!

To vše, čím jaro dosud žije,
ten nejslavnější poeta:
že jeho píseň sýkorkami
nad sirým proutím obléhá!

Ba je to vše, a jedva hlásek
vychladlým vzduchem proniká —
tu chceš-li, duše moje, zkoumej,
co nesmrtelnost básníka.

10.

Umlklo stromů šumění
a lístek sotva dýše,
a ptáček dřímá krásný sen
tak tichounce, tak tiše.

Na nebi vzešlo mnoho hvězd
a kolem tak je volno,
jenom v těch řadrech teskno tak
a u srdce tak bolno.

Ve kvítků pěkný kalíšek
se bílá rosa skládá —
můj bože, a ta rosa též
se v moje oči vkrádá.

11.

Na nebi měsíc s hvězdami
a v lese plno hlásků,
a na ten široširý svět
jak bůh by rozlil lásku.

Těch mladých lístků různý hlas
se v sladký hovor mění,
celý svět jak by rozkochán
rozplývá v políbení.

A přece vím, že v samotě
se mnohé srdce trápí
a mnohá tvář že mladistvá
se v hořkých slzách stápi.

...

12.

Na nebi plno hvězdiček
jak z jara sedmikrásky ;
ba na tom božím světě zde
má vše svou mluvu lásky.

Fialka plna vůně jest,
kalíšek rosou máčí,
a slavík, ten se nazpívá
div hrdélko mu stačí.

Na nebi plno hvězdiček
v velebném světle kráčí,
a lidé tady na zemi —
ti zpívají a pláčí.

Tak modrojasná nebes báň —
 a hvězdičky jak zlato;
 člověku divno u srdce,
 když tak se dívá na to.

A hvězd těch stále víc a víc,
 že ani konce není —
 a přec tam není každičká
 ta hvězda k nalezení.

Jen když v dvě srdce mladinké
 dech první lásky vchází,
 tu na tom modrém nebi též
 prý nová hvězda vzchází.

A v jednom-li z těch srdcí dvou
 květ lásky schne a vadne,
 tu z toho nebe modrého
 i zlatá hvězda padne.

14.

Tak ticho kolem — zdá se mi,
že sen se k očím vkrádá,
jako když ptáček k samičce
se v měkké hnízdo skládá.

Ta noc tak pěkně ustlala —
na nebi hvězd až milo.
Snad mnohé srdce zabude,
zač dnem se kormoutilo.

Snad mnohé srdce zabude,
a co proň v světě není,
snad snem se mu to nevrátí
a bude k potěšení.

15.

Vše ve světě teď usnulo,
až na to srdce v těle.
Bůh sám ví, že to srdce jen
si nikdy neustele.

V tom božím světě zmlklo vše,
až na zvuk srdce hravý.
Bůh sám ví, že to srdce jen
se nikdy neunaví.

Myšlenku spánek přemáhá,
noc s dnem se v bdění střídá —
jen srdce v prsou stále bdí
a tam si lásku hlídá.

Když bůh byl nejvíc rozkochán,
 tu lidské srdce stvořil,
 a na věčnou jak památku
 v ně pak svou lásku vložil.

A když pak na něm utkvělo
 to oko jeho věští,
 radostí až se rozplakal,
 když viděl vše to štěstí.

Leč při tom pláči — do srdce
 se jedna slza vkradla
 jako ta rosa v kalíšek,
 a na samé dno padla.

A proto láska velký bol,
 leč bol tak sladký, milý,
 že škoda srdcí nastokrát,
 jež bol ten necítily.

A proto láska štěstí půl
 a polovic je muka,
 leč když se slza rozvlní.
 tu leckdys srdce puká.

17.

Co v srdci klíčí krásného,
tak často z jara chřadne ;
ach, tepla více, přátelé,
a nic nám v srdci neuvadne !

Tu hledte na ten boží svět :
jen jedním sluncem svítí,
a přec má teplý paprsek
pro každé rodící se kvítí.

Pro každé ptáče píseň má,
pro každou hvězdu světlo,
a když nám svítne do srdce,
div radostí by nevyhlédlo.

Ba lidské srdce, bože můj ! —
nic krásnějšího není,
a přece s ním tak chřadneme
jak sirotci, tak opuštění !

///

Vy všichni, kdo jste stísněni,
již pojděte, pojděte ke mně,
zde složte s beder útrap tíž
a zapomeňte jemně.

Já lásky říš zde založil,
kde druh se k druhu vine,
a vše, co má kdo na srdci,
to v pěkných písních plyne.

Zde nezná soka závistník,
zde řeč jak píseň sladká,
zde lev je jako beránek
a dravci holoubátka.

Zde léky všechněm útrapám,
zde srdce věčně mládne,
zde neovládá růže květ
a nepřátelství žádné.

19.

Můj bože, všechny nároky
zde se své duše skládám;
jen aby zpěv mi zůstal můj —
jen o to tebe žádám.

Kdybys mně vzít měl zpěvu dar —
pak nechci déle žíti,
a za zpěv chtěls mi štěstí dát —
já nechci šťastným býti.

Jen zevšednět mi nedej, bože,
v tu pď, již měřils mi svou láskou :
to raděj smrt, smrt desaterou,
než býti hrobem s lidskou maskou.

Být člověkem a přec jím nebýt,
nic nemít, co je duši svato,
bez lásky, bez jara a touhy,
a v srdci chlad a nezahřáto !

Oh, zlá to nemoc, nákažlivá ;
stář pustoší tvář růžolící,
že když se dívám v lidské tváře,
jak bych se díval v nemocnici.

A k tomu jak by vše, co lidské,
jí chtělo mocí propadnouti :
že chvěju se i o svou zeleň,
by nesvlekla se v nahé proutí.

Ó bože, radš bych chtěl se státi
na širém poli sirým stromem :
ten z jara spoň zakvete si
a v létě ptáčkům bývá domem.

Nic nejsem víc, nežli ta růže,
 nic víc, než slavík v podletí;
 mé lístky s jarem opadají,
 má píseň v jeseň odletí.

Však jako slavík má svou chvíli
 a růže v vůni propučí,
 tak duch můj k své se chvíli hlásí,
 a co je v něm, to zazvučí.

A to mi dosti, v chvíli právě
 že vydechnul jsem nápěvy,
 v nichž zaplesal jsem beze stesku
 a dotesknil se úlevy.

Pak nechť i zahrajou si větry
 nad hrobu mého trávníkem;
 já v chvíli své, v mých růží květu
 jsem přec jen býval slavíkem.

...

22.

Nekamenujte proroky.
Neb pěvci jsou jak ptáci;
kdo hodil po něm kamenem,
k těm víc se nenavrací.

Soud boží na se národ zve,
jenž pěvce své ctít neví,
a nejstrašnější kletbou jest,
když bůh odejmul zpěvy.

Jeť srdce pěvců nejčistší
a všeho hněvu prosté,
a co vám zpíval od srdce,
to ve svém srdci noste.

23.

Kdo v zlaté struny zahrát zná,
jej ctěte víc než sebe,
neboť vás tak bůh miloval,
že poslal vám ho s nebe.

Hrozné, když bůh neúrodou
a morem trestá přísně;
však ze všech trestů největší,
když národ nemá písň.

Ten národ ještě nezhylnul,
dokud mu věstec zpívá,
a píseň v nebi zrozená
i ve smrt život vlívá.

Požehnaný, jenž pomazán
na pěvce rukou Páně;
on v soudy boží nahlédl
i v lidských ňader bání.

On zná ten velký světů žalm
i zpěv, jež zpívá ptáče,
on srdce tlukům rozumí,
kdy plesá i kdy pláče.

Co jiným lidem tajemstvím,
to před ním rozestřené,
on vůdcem lidu božího
do země zaslíbené.

On králem velkých království,
on knězem lidstva spáasy,
a co v něm leží pokladů,
jsou neskonale krásy.

...

„Nedobře lidem bez zpěvu“ —
 tak bůh v svých soudech mluvil —
 a lidem stvořil básníka
 a to mu věno uvil:

„Co živ jsi, neměj pokoje,
 jen o bolestech zvídej,
 a v naději vždy oklamán,
 svůj chléb jen v pláči jídej.

Nech srdce na krev zderou ti —
 ty na tu krev se dívej,
 nech štvou tě po všech končinách —
 ty miluj je a — zpívej.“

Ten los nám pěvcům obecný.
 Svět zná jen naše zpěvy,
 však co nás k zpěvu pohnulo —
 to žádný v světě neví.

BÁSNÍK A STRASTI.

Ťuk, fuk, klepe někdo na dvěře. —
 „Dále!“ Vyschlý morek, hnáty, kosti —
 haha! Pěkně vítám, páni hosti!
 Buďte důvěrní k mé důvěře.

„My jsme strasti světa. Venku mráz,
 ztrmácený svět se v bídě postí —
 tys prý básník, pýchy v srdci dosti,
 jsi prý králem — nuže, uhost nás!“

Hola! to mne lehtá! Jsemť já král!
 Vítám vás! Má tabule sic skrovná,
 chudé lůžko — nevím zda nás srovná —
 slovo — muž! Já povždy v slově stál!

„Věz však, nikdo v světě nesmí znát,
 u básníka přístřeší že naše;
 nás šťve lid a dráb nás honí plaše —
 nuže, chceš nás opět katům dát?“

Chytrý ohled, vyschlá veteši!
 Jsemť sic na kamení lotrů zvyklý —
 zrádce nejsem však, byť světy znikly:
 zde mé srdce — to dá přístřeší!

...

(POHÁDKA POD VYŠEHRÁDEM.)

Ty šedá skálo nad vodou,
co mne to vábí k tobě!
Mně jest, jak by zas dýchalo,
co dávno mněli v hrobě.

Měsíc se rozlil po vodě
a vina žblunkla steskem,
tam kráčí paní bělostná,
oděna krásou, leskem.

Na čele poklid velebný
a v prsou oheň živý,
a koho prstem dotkne se,
ten velké stvoří divy.

Ten v říši duchů domovem,
pronikne příští časy,
on slovo tělem učiní
a drahý národ spasí.

Tak mnohý věk ji zneuznal,
tak mnohý se jí rouhá,
ach, kýž byste to věděli:
toť lidu mého touha!

Tu slyším z blízka jasný zpěv,
mrtví se řadí k živým —
ó, paní svatá, dotkni se
již prstem dobrotivým!

28.

Nechť věci vážím jakkoliv,
jichž soud nám zraje v mysli chvatné,
ten zdá se soudů býti soud :
co proti přírodě, že špatné.

A špatné, byť i marnivost
to na ctnost světla i víru,
a byť i sluh ochotný dav
to spásou hlásal všehomíru.

A špatné, byť i knížat sbor
co své se tomu kořil modle,
a jmeno z ní a slávu bral,
kdy lidství své zašlápnul podle.

Ba špatné, byť se věkové
tím táceli jak vínem zvratným :
jeť víc než matkou příroda —
a není syn, kdo synem špatným.

29.

U Dodony stál svatý dub
a mocná slova šeptal;
ba věřte, vědí lesy víc,
než se kdy který mudrc zeptal.

V jich šumosnivé samotě
zpěv dětská trávil léta,
v nich bohové se zrodili
a všecka náboženství světa.

A na jich větvích dosavad
je rozvěšeno písní,
že celý národ poetův
je sotva kdy u verše vysní.

A v jejich šeru dosavad
je tolik náboženství,
že celé lidstvo může vždy
v nich obnovit své člověčenství.

...

Pán přírody! A z dějin těch,
 jež sám si člověk píše,
 víc plyne slz, víc křičí bol,
 než z pusté stínův říše.

Pán přírody! A otročil
 všem nízké mysli stvůrám,
 a kdož jej zvedli v člověka,
 ty uštvál k hrobu chinurám.

Pán přírody! A nedoved'
 ni tak si zmezit hráze,
 by lidství své a nelidskost
 měl aspoň v rovnováze.

Hleď, svatá matko, přírodo,
 jak člověk choré dítě!
 Snad v člověku se uzdraví —
 až v lásce pochopí tě.

31.

To ještě není přírodou,
když známe cos dle jmen a dat,
jdeť ona výš než s oblohou,
nad moře hlubší tisíckrát.

Jeť ona světů plodná slast,
zpěv mládí, vroucnost bez věku,
mateřsky-ženská touhy část,
až dojde těla v člověku.

Až lidských ňader chvělá bář,
ta blaha bář i s úrazem,
ji pohostila ve svou schráň
a stala se jí výrazem.

A není ona jenom list,
jenž v podzim prchá bezpočet,
neb kdo ji z prsou nezná číst,
ten v světě jí se nedočet'.

Ó, jděte mi s tou vaší pravdou,
jak vaše tvář tak zkroucenou,
tak úlisnou po záletnicku,
tak dušnou a tak zblácenou!

Ta pravda, u níž já se učil,
ta přímo podívá se v tvář,
co promluví, to také cítí,
a hřeje tím, jak slunce zář.

Ta když pocítí v srdci lásku,
ta v tváři jarem zaplane,
a zem a nebe jsou jí svědky,
že ani kvítkem neklame.

Tať čistá jako noční nebe,
tak jemná jako květu pel,
tak pravdivá jak srdce matky,
a vroucí jak slavíka žel.

Tak průhledná jak dětská mysl,
nechť pláče aneb zaplesá —
tak já jsem v přírodě ji poznal
a tak ji mluví nebesa.

Pravda! Pravda! Velké moře —
a já kvítkem v záhonce;
mohu pít jen drobné kapky,
a to moře bez konce.

Pravda! Pravda! Nebe širé —
a já pták pod oblaky;
lítám, co mi křídlo stačí,
ale prostor daleký.

Pravda! Vesmír beze hrází —
a mně žít co člověku;
dýchám jej sic každým dechem,
ale vesmír bez věků.

Pro život víme dosti málo,
ač chcem být ve všem pravidelní,
až za hrob nestačí nám pravda,
a potom prý jsme nesmrtelní.

Co z nás má věčně žít? Ta sláva,
že vraždy jsou nám dějinami,
až člověku, jak byl by spolčen
ne s lidmi, ale s hyenami?

Co z nás má věčně žít? Ta touha
po nepočestném otročení,
že sotva kde kdo stane výše,
už chcem, by šláp' nás na temeni?

Či sváteční ta naše radost,
když všedními se najdem dosti,
že nadlidským už zdá se býti,
také-li kde kus šlechetnosti?

Nuž, možná že v tom mnoho výhod,
však duše upřímná k nim nelze;
já vím jen: musí býti jiné,
co býti má též nesmrtelné.

Neplač, můj otče, matko má —
 hle, národ první máje světi:
 co neviděli otcové,
 to uzří lepších synů děti.

Nemůžem vlasti více dát,
 leč život váží také mnoho:
 a nemůžem-li pro ni žít,
 pak za ni padnem do jednoho.

Již jednou dán byl příklad nám,
 že popel svatých není zmořen;
 dáf oheň svatých světlo nám,
 a světlem byl svět opět stvořen.

Nezapři se, kdo svoboden,
 jen otrok nezná cenu meče:
 kdo k smrti nemá síly dost,
 nechť bídný život k hrobu vleče.

~ ~ ~

Vy světél zřídla hvězdnatá,
když z hloubi své tak hledím k vám,
má duše jest jak podřata,
a přec na mysli okřívám.

Neb vy jste věčnost, spřízněny
tím klidně krásným mihotem,
bez sporu, stále, blaženy
i blažící svým životem.

A já jsem bytost, schvácená
na délku několika jar,
tu v žal, tu v slast potácená
jen bublina, letící v zmar.

A jsem si sotva pohádkou,
ni sobě nerozluštěný,
dech činy mé, i s památkou
do věkův bouří puštěný.

A přec mi jest, že duši mé
tak příbuzny jste, nejsladší:
či sestry mé, či hvězdy mé —
však o vás že jsem bohatší.

Co jste vy, nebes zlaté světy,
s tou neobsáhlou oblohou?
Jste víc, než rozesnilá krása,
konejšit duši ubohou?

Jak sen se zakmitnete oku,
a duše vás přec zachytí
jak novou píseň, novou duši,
jež rozjaří a nasytí.

Ó, jste-li snem, čím jsme my lidé,
jenž beřeme z vás odvahu,
že příští den i s žaly svými
nás silné najde na prahu?

Však jste-li víc, proč nemluvíte
leč tajuplným mihotem,
že život náš to nikdy nezví,
zda snem jest aneb životem?

TAMBOR.

Vojáci táhnou z města ven,
z nich málo kdo se vrátí;
jim tambor tluče na buben
a tak jim cestu krátí.

On v srdci bolest divokou —
od dívky své jde v dálku,
a snad ji víc neuhlídá,
snad nepřežije válku.

Snad již se více nevrátí
a dvojí blaho zruší,
snad lůžko smrt již ustlala —
to prorývá mu duši.

Jak smutek v srdci dává takt,
tak na buben on mlátí —
vojáci za ním krok a krok,
a on jim cestu krátí.

JAVOROVÉ HOUSLE.

Již brzy bylo k svítání,
když hoch odjížděl po stráni,
by s dnem k panence toužil zpět,
pro niž ho těšil širý svět.

Však nebyl lásce ještě rok,
a přijížděl též šťastný sok,
a nebylo jí dvě léta,
když jeho radost odkvétá.

Potůček s břehem zeleným,
hoch s klidem v duši zkaleným,
potůček jasný, veselý —
ne šťasten vždy, kdo neželí.

Vyrostl javor na břehu,
by ptáčkům dával noclehu,
a v šíř své větve rozkládá
a tajný žal v nich upřádá.

Jdou lidé — javor podřali
a krásné větve odňali,
a na to nikdo nedbal z nich,
že slyšet pláč, že slyšet smích.

Bez listí, pustá obora —
jde hoch, má housle z javora,
a kam on k lidem zabloudí,
tam pláč a rozkoš vyloudí.

„Pojď, hudečku, jenž všude znám,
pojď, zavítej a zahrej nám,
hle — svatbu, hosti, nevěstu,
bys posilnil je na cestu.“

Nevěsta, ženich do páru,
a v hostech plno rozmaru,
a veselost a bujný šprým —
to rozpouští zlou starost v dým.

Hoch spustil — jak když zavolá,
vše postaví se do kola,
zavejskli — dnes to není hřích,
nevěsta, ženich samý smích.

A když hoch zahrál po druhý,
hlas známý projel soudruhy —
nevěsta náhle zděšená
jak holubice splašená.

A když hoch zahrál potřetí,
jak když ji dýka proletí —
vyzvání zvony na cestu,
mládenci nesou nevěstu. —

Bez listí, pustá obora,
jde hoch, má housle z javora ;
potůček jasný, veselý —
ne šťasten vždy, kdo neželí.

(MÝM PÍSNÍM.)

Již jděte, milé dítky mé,
vám zde víc stání není,
na cestu ještě přijměte
otcovské políbení.

Snad že vám leckdes otevrou,
kde budete i ctěny,
však budou také spílat vám —
to buďte připraveny.

Leč to vám mysí nekaliž,
ni na čelo sej vrásku;
neb mnoho lidí na světě,
a málo jich zná lásku.

OBSAH.

	Str.
1. Přeněžným jara dotknutím (Za šera 1.)	3
2. Přilítlo jaro z daleka (Večerní písně I., 2.)	4
3. Stráň pukla v lilie bílé (V Přírodě III., 32.)	5
4. Vyběhla bříza běličká (V Přírodě I., 10.)	6
5. Den májový, jak ze zlata (V Přírodě II., 15.)	7
6. Jabloň v květu (V Přírodě II., 18.)	8
7. Žitné pole (V Přírodě I., 13.)	9
8. Po větru starý bodlák (V Přírodě III., 29.)	10
9. Kraj beze zvuku, sněhem kvete (V Přírodě II., 53.) . .	11

*

10. Umlklo stromů šumění (Večerní písně I., 4.)	12
11. Na nebi měsíc s hvězdami (Večerní písně II., 9.) . .	13
12. Na nebi plno hvězdiček (Večerní písně I., 19.) . . .	14
13. Tak modrojasná nebes baň (Večerní písně I., 27.) . .	15
14. Tak ticho kolem . . . (Večerní písně I., 29.) . . .	16
15. Vše ve světě teď usnulo (Večerní písně I., 5.) . . .	17
16. Když bůh byl nejvíc rozkochán (Večerní písně I., 24.)	18
17. Co v srdci klíčí krásného (V přírodě I., 52.) . . .	19
18. Vy všichni, kdo jste stísněni (Večerní písně I., 35.)	20

*

19. Můj bože, všechny nároky (Večerní písně I., 40.) . . .	21
20. Jen zevšednět mi nedej, bože (V přírodě I., 30.) . . .	22
21. Nic nejsem víc, nežli ta růže (V Přírodě I., 31.) . . .	23
22. Nekamenujte proroky, (Večerní písně I., 45.) . . .	24
23. Kdo v zlaté struny zahrát zná (Večerní písně I., 44.) . . .	25
24. Požehnaný, jenž pomazán (Večerní písně I., 41.) . . .	26
25. Nedobře lidem bez zpěvu (Večerní písně I., 38.) . . .	27
26. Básník a strasti (1861.)	28
27. (Pohádka pod Vyšehradem) (Pohádka 3.)	29

*

28. Nechť věci vážím jakkoliv (V Přírodě I., 47.) . . .	31
29. U Dodony stál svatý dub (V Přírodě I., 5.) . . .	32
30. Pán přírody! (V Přírodě I., 28.)	33
31. To ještě není přírodou (V Přírodě I., 58.) . . .	34
32. Ó, jděte mi s tou vaší pravdou (V Přírodě I., 49.) . . .	35
33. Pravda! Pravda! Velké moře (V Přírodě I., 57.) . . .	36
34. Pro život víme dosti málo (V Přírodě II., 46.) . . .	37
35. Neplač, můj otče, matko má (Písně ranní 4.) . . .	38
36. Vy světél zřídla hvězdnatá (V Přírodě I., 19.) . . .	39
37. Co jste vy, nebes zlaté světy (V Přírodě I., 40.) . . .	40

*

38. Tambor (1860.)	41
39. Javorové housle (1860.)	42

*

40. (Mým písním) (Večerní písně I., 1.)	45
---	----

Vítězslav Hálek. (1835—1874.)

Večerní Písň. Psány 1857 a 1858. Vydány 1858.:

Č. 1. (40.); 2. (2.); 4. (10.); 5. (15.); 19. (12.); 24. (16.);
27. (13.); 29. (14.); 35. (18.); 38. (25.); 40. (19.);
41. (24.); 44. (23.); 45. (22.).

Písň večerní. Řada II. 1858—1874.: Č. 9. (11.).

Písň ranní. 1862.: Č. 4. (35.).

Za šera. 1863.: Č. 1. (1.).

Pohádky pod Vyšehradem; Č. 3. (27).

V Přirodě. Řada I. 1872. Řada II. 1872. Řada III. 1874.

I. Č. 5. (29.); 10. (4.); 13. (7.); 19. (36.); 28. (30);
30. (20.); 31. (21.); 40. (37.); 47. (28.); 49. (32.);
52. (17.); 57. (33.); 58. (31.); II. Č. 9. (11.); 15. (5.);
18. (6.); 46. (34.); 53. (9.); III. 29. (8.); 32. (3.).

První ballady: Tambor (1860); Javorové housle (1860),
Básník a strasti (1861.).

---

17. **Němcová:** Alabastrová ručička. — O princezně se zlatou hvězdou na čele. — Dobré kmotřinky. — Vděčná zvířátka. — Potrestaná pýcha. Druhé vydání. Za 30 h., váz. 60 h.
18. **Svobodová:** Pokání Blaženčino. — Povídky o Bohuše. — Koniček. — O ubohé holčičce. — Touhy. — V rodné vsi. K 1·12, váz. K 1·42.
19. **Němcová:** O Popelušce. — O dvanácti měsíčkách. — Sůl nad zlato. — O třech zhavranělých bratřích. — Šurina pan král a Otolienka. — Pamodaj, šťastia, lavička. Za 40 h., váz. 70 h.
20. **Tolstoj:** Kavkazský zajatec. — Kozáci. 60 h., váz. 90 h.
21. **Aucassin a Nicoletta.** Za 40 h., váz. 70 h.
22. **Gogol:** Podobizna. Za 60 h., váz. 90 h.
23. **Hálek:** Na vejminku. Za 90 h., váz. K 1·20.
24. **Ruské byliny.** Za 90 h., váz. K 1·20.
25. **Hrdinové britských ostrovů.** Za 90 h., váz. K 1·20.
26. **Schiller:** Vybrané básně. K 1·20, váz. K 1·50.
27. **Björnson:** Veselý hoch. 80 h., váz. K 1·10.
28. **Němirovič-Dančenko:** Feďka rudokop. Za 80 h., váz. K 1·10.
29. **Selma Lagerlöfova:** Svatá noc. — Červenka. — Margareta Fredkulla. — Stříbrný důl. — Císařovna pokladnička. — Stará Agneta. Za 60 h., váz. 90 h.
30. **Adamsová:** Čínské pohádky. Za 50 h., váz. 80 h.
31. **Dygasiňski:** Vlk, psi a lidé. Za 60 h., váz. 90 h.
32. **Ajódhjá Singh:** Deobálá. Za 50 h., váz. 80 h.
33. **Karel IV.** Vlastní životopis. Za 90 h., váz. K 1·20.
34. **Ruskin:** Král zlaté řeky. Za 50 h., váz. 80 h.
35. **Němcová:** Karla. Za 40 h., váz. 70 h.
36. **Říha:** Povídky. Za 50 h., váz. 80 h.
37. **Hálek:** Vybrané básně. Za 30 h., váz. 60 h.

Nakladatelství Jana Laichtera, Král. Vinohrady,
u Riegrových sadů 4.

OBRÁZKOVÉ KNIHY PRO MLÁDEŽ:

ŘÍHA, Povídka o svatbě krále Jana. Kart. K 3-60.

ŘÍHA, Knížka o Růžence a Bobešovi. K 2-50, váz.
K 4-50, skvostně váz. K 7—.

NĚMCOVÁ, Babička. K 2-60, váz. K 3-60.

NĚMCOVÁ, Divá Bára, Pohorská vesnice. K 2-80,
váz. K 3-80.

NĚMCOVÁ, Pohádky I. K 3-40, váz. K 4-40.

NĚMCOVÁ, Pohádky II. K 3-60, váz. K 4-60.

NĚMCOVÁ, Slovenské pohádky a pověsti I. K 2-50,
váz. K 3-50.

NĚMCOVÁ, Slovenské pohádky a pověsti II. K 2-60,
K 3-60.

V naší sbírce

PĚKNÉ KNIHY PRO MLÁDEŽ

dosud vyšly:

SELMEROVÁ, Na norském fjordu. K 1-20, váz.
K 2-40.

NOVÁKOVÁ, Dvě stařenky. 72 h, váz. K 1-92.

BOLTONOVÁ, Chudí hoši, kteří se proslavili.
K 2-80, váz. K 4—.

NĚMIROVIČ-DANČENKO, Sám sobě pomáhel.
K 3—, váz. K 4—.

KINGSLEY, Řecké báje. K 1-20, váz. K 2-40.

DARWIN, Cesta přírodopytceva kolem světa.
Se 129 vyobrazeními a 3 mapkami. Díl I.-II.
K 7—, váz. K 9-40.

Nakladatelství Jana Laichtera na Král. Vinohradech,
u Riegrových sadů 4.

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PG   Hálek, Vítězslav
5038   Vybrané básně
H25A17   1912
1912

